

Magyarország a XVI–XVII. században, szeminárium
2024/2025 I. szemeszter | <http://seraphin.hu/btk>

1. Bevezető óra. Historiográfia. Témaválasztás.

Témakör-javaslatok

2. A Jagelló-korszak. Mohács, előzmények.

3. Mohács és következményei. **F:** Brodarics István, Szerémi György, Somogyi Ambrus; Mindszenti Gábor, Bornemissza Tamás, Martonfalvai Imre.

4. A polgárháború és a török háborúk a speyeri egyezményig. **F:** Caspar Ursinus Velius, Forgách Ferenc, Verancsics Antal, Brutus János Mihály, Tinódi Lantos Sebestyén, Istvánffy Miklós.

5. A tizenötéves háború és előzményei, az erdélyi kérdés. **F:** Baranyai Decsi János, Schwendi Lázár, Illésházy István, Szamosközy István, Basta György.

6. A XVII. század első évtizedének tragikus fordulatai. **F:** Nagy Szabó Ferenc és Krauss György, Mikó Ferenc, Istvánffy Miklós, Thurzó György, Bocskai István, Bocatius János.

7. Erdély aranykora. A harmincéves háború magyarországi és erdélyi vonatkozásai. **F:** Bethlen Gábor, Weiss Mihály, Bojti Veres Gáspár, Toldalagi Mihály, Borsos Tamás, Esterházy Miklós, Pázmány Péter.

8. I. Lipót korszaka a vasvári békéig. **F:** Zrínyi Miklós, Montecucoli, Kemény János, Rákóczi György.

9. Az ún. „gyászévtized” időszaka. A kuruc mozgalom kezdetei. **F:** Thököly Imre, Cserei Mihály, Kollonich Lipót, Vitnyédy István.

10. A török kiűzése. **F:** Cserei Mihály, Marsiglius Ferdinánd, Michele D'Aste.

11. Magyarország és Erdély újjászervezésének kezdetei, I. Lipót uralkodásának utolsó évei. **F:** Károlyi Sándor Ottlyk György ifj. Teleki Mihály, Cserei Mihály, Bethlen Miklós, Wesselényi István.

12. Évzáró zh. dolgozat (**ha szükséges**). Összefoglalás, félévzárás.

Kötelező irodalom

PÁLFFY Géza: *A Magyar Királyság a 16. századi Habsburg Monarchiában*. Századok (2007) 1075–1120.

PÁLFFY Géza: *A szakítások és kiegészések évszázada. A Magyar Királyság 17. századi története új megvilágításban*. Történelmi Szemle, 57 (2015) 1. sz. 51–65.

NAGY László: *Erdély és a tizenötéves háború*. Századok (1982) 639–686.

PÉTER Katalin: *A magyar romlásnak századában*. Bp., 1979.

VARGA Szabolcs: *Nem az volt a ma 498 éve elszenvedett mohácsi vereség oka, amit az iskolában tanítottak nekünk*. <https://www.valaszonline.hu/2024/08/29/mohacs-mitosz-valosag-tortenelem-varga-szabolcs-essze/>

Kötelező videó

Tudomány, tévhitek, tévedések. Ablonczy Balázs, B. Szabó János, Hermann Róbert, Varga Szabolcs
<https://www.youtube.com/watch?v=kFoJiJSmbf0>

Forráskiadásokra példák

Altorjai br. APOR Péter *Munkái*. MHHS XI. Pest, 1863.

APOR Péter: *Metamorphosis Transylvaniae azaz Erdélynek változása*. Bp., 1972.

BARANYAI DECSI János *magyar históriája*. Bp., 1982.

BETHLEN Gábor: *Levelek*. Bp., Bukarest, 1980.

BETHLEN János: *Erdély története 1629–1673*. Bp., 1993.

BETHLEN Miklós *Levelei*. I–II. Bp., 1987.

BETHLEN Miklós *Önéletírása*. (Magyar Remekírók) Szépirodalmi, Bp., 1980.

BOCATIUS János: *Öt év börtönben*. 1606–1610. Bp., 1985.

BORSOS Tamás *második konstánczinápoli követsége*. 1618 április 18-tól 1620 április 3-ig. In: ETA II. → MEK

BRODARICS István: *Igaz leírás a mohácsi csatáról*. Több kiadás.

Czegei WASS György és László *naplói*. Kiad.: Nagy Gyula. MHHS XXXV. Bp., 1896.

CSEREI Mihály: *Erdély históriája (1661–1711)*. Bp., 1983.

DEÁK Farkas: Gr. *Thököly Imre levelei*. Bp., 1882.

Erdélyi emlékiratok: Mikó Ferenc Históriaja. MHHS VII. Pest, 1863.

Erdély öröksége. Erdélyi emlékirók Erdélyről. I–VI. Bp., é.n.,

ESTERHÁZY Pál: *Mars Hungaricus*. Bp., 1989.

ESTERHÁZY Pál *családi naplója*. TT, 1888.

FERRARI, Guido: *Savoyai Eugén herceg magyarországi háborúban végrehajtott haditetteiről szóló három könyv*, Máriabesnyő, 2011.

FORGÁCH Ferenc: *Emlékirat Magyarország állapotáról*. Több kiadás.

HAIN Gáspár: *Lőcsei krónika* (Magyar Hírmondó) Bp., 1984.

ILLÉSHÁZY István *Naplója 1592–1603*. Monumenta Hungariae Historica, VII. Pest, 1863.

ISTVÁNFFY Miklós: *Magyarország története*. Több kiadás.

JÁSZAY Magda: *A kereszténység védőbástyája olasz szemmel. Olasz kortárs írók a XV–XVIII. századi Magyarországról*. Nemzeti, Bp., 1996.

JÁSZAY Magda: *Marsili, a katona, diplomata és tudós Magyarországon a török kor alkonyán*. Történelmi Szemle 1999. → EPA

KÁROLYI Sándor gróf *önéletírása és naplójegyzetei*. Pest, 1865.

KEMÉNY János *Önéletírása*. (Magyar Remekírók) Bp., 1980.

MARSIGLI, Luigi Ferdinando: *Az Oszmán Birodalom katonai állapotáról, felemelkedéséről és hanyatlásáról*. Bp., 2007.

Michele D'ASTE: *Napló Budavár 1686. évi ostromáról*. Corvina, Bp., 2000.

Monumenta comitalia regni Hungariae. MOE. Bp., 1874–

NAGY Levente: *Rebellis barbárok és nagylelkű hősök. Luigi Fredinando Marsili nézetei a Habsburg és az Oszmán Birodalomról*. Hadtörténelmi Közlemények, 2006. 303–328.

NAGY SZABÓ Ferenc és KRAUSS György írásai. In: *Erdély öröksége. Erdélyi emlékirók Erdélyről*. III. Tűzpróba. (1–45, 65–96).

PÁLFFY Pál nádor *levelei (1644–1653)*. Kiad. S. Lauter Éva. Bp., 1989.

Pázmány, Lippay és Esterházy levelezése I. Rákóczy Györggyel. Bp., 1882.

SOMOGYI Ambrus: *História Magyar- és Erdélyország dolgairól az 1490-es évtől 1606-ig*, Máriabesnyő, 2013.

SZABÓ Károly: *Bethlen Gábor politikai levelezése 1613-1620*. TT 1880–1881.

SZAKÁLY Ferenc (szerk.): *Buda visszafoglalásának emlékezete 1686.*, Európa, Bp., 1986.

SZAKÁLY Ferenc (szerk.): *Lotharingiai Károly Hadinaplója Buda visszafoglalásáról 1686*. Bp., 1986.

SZALÁRDI János: *Siralmas magyar krónika*. Bp., 1980.

SZAMOSKÖZY István: *Erdély története*. Bp., 1977.

SZERÉMI György: *Magyarország romlásáról*, Bp. 1979.

SZEPSI CSOMBOR Márton: *Europica varietas*. Bp., 1979.

SZEPSI LACZKÓ Máté *Históriaja*. In: ETA III. → MEK

SZILÁGYI Sándor: *Bethlen Gábor fejedelem kiadatlan politikai levelei*. Bp., 1879.

SZILÁGYI Sándor: *Bethlen Gábor levelei*. TT 1885.

SZILÁGYI Sándor: *Bethlen Gábor levelezése*. Bp., 1887.

SZILÁGYI Sándor (szerk.): *EOE Bp. I–XII*.

SZILÁGYI Sándor: *A két Rákóczi György családi levelezése*. Bp., 1875.

THÖKÖLY Imre *naplója az 1676–78. évekből*. MHHS XVIII.

Thököly Imre naplói, leveleskönyvei... MHHS XXIII., XXXIV.

TINÓDI LANTOS Sebestyén: *Krónika*. Bp., 1984.

TOLDALAGI Mihály *emlékirata*. In: ETA I. → MEK

VELIUS, Caspar Ursinus: *Tíz könyv a magyar háborúról*. Máriabesnyő, 2013.

WESSELÉNYI István: *Sanyarú világ*. I–II. Bukarest, 1983-1985.

ZRÍNYI Miklós: *Az török áfium ellen való orvosság...* Bp., 1981.

ZRÍNYI Miklós *emlékirata II. R. Gy-höz*. Századok (1868) 633–648.

ZRÍNYI Miklós *válogatott levelei*. Balassi, Bp., 1997.

ZRÍNYI Miklós *hadtudományi munkái*. Bp., 1976.

ZRÍNYI Miklós *levelei II. Rákóczi Györgyhöz*. Bp., 1958.

Rövidítések

EOE – Erdélyi Országgyűlési Emlékek; EPA – <http://epa.oszk.hu>; ETA – Erdélyi történelmi adatok; MHHS – Monumenta Hungariae Historica – Scriptores; MEK – mek.oszk.hu; MOE – Magyar Országgyűlési Emlékek; MTT – Magyar Történelmi Társulat; TT – Történelmi Társulat.

A jegyszerzés feltételei:

- rendszeres óralátogatás (max. 3 hiányzás)
 - a heti feladatok teljesítése (pl. olvasnivaló)
 - szemináriumi kiselőadás (min. 20 perc) megbeszélte időpontban
 - szemináriumi dolgozat készítése megadott határidőre (min. 5 oldal, + hivatkozások és szakirodalom jegyzék)
 - az esetleges félévi zh-k eredményes teljesítése (évszámok, fogalmak, olvasnivalók)
-